

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la măsurile de consolidare a independenței energetice a Republicii Moldova
(NU 143/MEn/2025)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>nr. 03-723 din 5 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
Ministerul Afacerilor Externe <i>nr. DI/3/041-2264 din 06 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
Ministerul Finanțelor <i>nr. 07/5-03-110/329 din 06 martie 2025</i>	1.	<p>La indicația Cancelariei de Stat nr.18-69-2329 din 03 martie 2025, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de hotărâre cu privire la măsurile de consolidare a independenței energetice a Republicii Moldova în context regional (număr unic 143/MEn/2025) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele. Deși, în Nota de fundamentare la Capitolul 4.2 se menționează că prevederile proiectului nu necesită cheltuieli de la bugetul de stat, în Anexa nr.1, Capitolul IV din proiectul de hotărâre "Plan de măsuri pentru consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova", sunt incluse o serie de proiecte/acțiuni care se implementează în anul curent sau vor fi inițiate pe viitor din sursele bugetului de stat (resurse generale sau ale donatorilor externi), cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Construcția și punerea în funcțiune a unei linii electrice aeriene 400 kV Vulcănești-Chișinău; ☐ Construcția și punerea în funcțiune a unei linii electrice aeriene de interconexiune 400 kV Bălți-Suceava; ☐ Implementarea Programului de finanțare a Fondului pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial din Republica Moldova (FEERM); ☐ Implementarea Proiectului „Eficiența energetică în Republica Moldova” (PEEM); ☐ Implementarea Proiectului Tranziția Durabilă prin Eficiență Energetică în Moldova (Proiectul STEEM); ☐ Implementarea Programului de vouchere pentru electrocasnice. 	

		Astfel, reieșind din prevederile art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, cu modificările și completările ulterioare, Nota de fundamentare urmează a fi completată cu toate costurile necesare pentru punerea în aplicare a prevederilor proiectului, însoțite de calcule argumentate divizate pe ani, precum și indicată sursa de finanțare a cheltuielilor respective.	Se acceptă parțial, Nota de fundamentare a fost completată corespunzător.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>nr. 17/1127 din 06 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>nr. 21-1147 din 5 martie 2025</i>	1.	<p>Potrivit Notei de fundamentare la proiectul de hotărâre a Guvernului, contextul regional actual, precum și necesitatea sporirii gradului de independență energetică a Republicii Moldova, a creșterii rezilienței sectorului energetic și a diversificării surselor de aprovizionare cu energie a determinat elaborarea prezentului proiect, fapt pe care-l susținem. De remarcat că, autorul a elaborat un Plan de măsuri privind consolidarea independenței energetice a țării pe care-l propune spre aprobare în anexă la proiectul hotărârii. În acest sens, pe marginea proiectului de act al Guvernului, prezentăm următoarele contribuții de îmbunătățire a calității acestuia, după cum urmează:</p> <p>1. La proiectul de hotărâre a Guvernului:</p> <p>1.1. la pct.1, în condițiile în care Planul de măsuri reglementat la cap. IV prevede termenul de inițiere și de finalizare a măsurilor preventive și de atenuare, perioada anilor 2025-2032, propunem completarea Planului cu această perioadă de ani, pentru asigurarea previzibilității angajamentelor planificate în perioada vizată. Această recomandare este valabilă pe tot parcursul textului proiectului în care se face referire la Planul respectiv de măsuri;</p> <p>1.2. tot la pct.1, având în vedere că se aprobă o anexă unică, textul „, conform anexei” se va substitui cu textul „(se anexează)”;</p> <p>1.3. la pct.2, cuvintele „autoritățile publice și entitățile din domeniul energetic” vor fi substituite cu cuvintele „entitățile responsabile în domeniul energetic”, deoarece termenul de „entități” este unul</p>	<p>Nu se acceptă, Având în vedere faptul că Scrisoarea de intenție care stă la baza proiectului de Hotărâre nu stabilește un termen pentru consolidarea independenței energetice, propunem a fi păstrată redacția actuală</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>

	generic, care la utilizarea acestuia, încorporează atât autoritățile publice, instituțiile publice și private, cât și alte forme de organizare a unei persoane juridice.	
2.	<p>La proiectul anexei:</p> <p>2.1. la cap.IV, tabelul 1, va deveni „tabel”, deoarece constituie un tabel unic și nu necesită a fi numerotat;</p> <p>2.2. la fel, la cap.IV, în acord cu propunerea de mai sus, referitoare la termenul generic de „entități responsabile”, în tabel, colonița a patra, sintagma „instituția responsabilă” se va substitui cu sintagma „entități responsabile”;</p> <p>2.3. la cap.V, care relevă o analiză a impactului, prezintă o abordare generală, însă nu include valori numerice care să ilustreze efectele concrete ale măsurilor planificate. Astfel, considerăm oportună completarea informației dedicate acestui capitol în sensul antepus, fapt care va contribui la o înțelegere mai clară a rezultatelor preconizate și va facilita monitorizarea progresului la implementarea măsurilor. Totodată, în ceea ce privește sintagma „integrarea europeană” din acest capitol, aceasta nu poate fi considerată un „impact” propriu-zis, deoarece integrarea este, în esență, un proces continuu, cu pași și etape succesive. Prin urmare, recomandăm reformularea acesteia, un potențial exemplu fiind: „accelerarea procesului de integrare europeană”;</p> <p>2.4. având în vedere că Planul conține un capitol referitor la riscurile asociate aplicării măsurilor pentru consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova (cap. VI), propunem examinarea oportunității de a fi incluse și măsuri specifice de atenuare a acestora, în vederea asigurării sustenabilității pe termen lung a Planului.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nu se acceptă, Având în vedere că în capitolul IV sunt enumerate măsuri „specifice” prin care urmează a fi consolidată independența sectorului energetic.</p>
3.	<p>La Nota de fundamentare la proiect:</p> <p>3.1. în contextul în care la pct. 3.1. se menționează că Planul de măsuri prevede 30 de acțiuni pentru consolidarea independenței energetice, însă în tabelul 1 din cap. IV sunt prevăzute doar 22 de măsuri, propunem ajustarea informației din acest compartiment al Notei de fundamentare, raportat numărului de acțiuni incluse în Planul de măsuri.</p>	Se acceptă

		Această măsură este în corespundere cu obiectivele PNIEC (PM_DC23 și PM_DC27) și va contribui la diversificarea mixului energetic național, va crește ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final și va sprijini producătorii de biocombustibil solid, instituțiile responsabile desemnate fiind Ministerul Energiei și IP CNED, iar termenul de realizare 2030.	
SA „Energocom” <i>nr. 10/07-850 din 6 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
SRL „Vestmoldtransgaz” <i>nr. 02-188 din 5 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
Biroul politici de reintegrare <i>nr. 04-78-2460 din 5 martie 2025</i>	1.	În vederea asigurării respectării principiului oportunității, coerenței, consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice la elaborarea actului normativ, statuat la articolul 3 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, precum și excluderii oricărui echivoc la interpretarea și aplicarea reglementărilor, la alineatul 9 din compartimentul I (Context și fundamentare) al proiectului Planului de măsuri privind consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova în context regional, sugerăm substituirea textului „ <i>a generat o criză umanitară în regiunea transnistreană a Republicii Moldova...</i> ” cu textul „ <i>a creat premise pentru declanșarea unei crize umanitare în regiunea transnistreană a Republicii Moldova</i> ”. Modificarea în cauză va asigura corelarea reglementărilor incluse în proiect cu prevederile Hotărârii Parlamentului nr.286/2024 privind declararea stării de urgență, adoptată în scopul gestionării eficiente a crizei energetice și executării obligațiilor pozitive ale statului de a preveni și a diminua efectele unei posibile crize umanitare în regiunea transnistreană, ce ar putea afecta direct și imediat securitatea statului și a cetățenilor.	Se acceptă
	2.	În aceeași ordine de idei, la alineatul 7 din compartimentul II (Analiza provocărilor legate de securitatea energetică și de diversitatea surselor de energie) al proiectului Planului de măsuri, recomandăm înlocuirea textului „ <i>nu se află în controlul Guvernului Republicii Moldova</i> ” cu textul „ <i>se află temporar în afara controlului autorităților constituționale</i> ”.	Se acceptă

	3.	<p>De asemenea, pentru asigurarea respectării principiului constituționalității prevăzut de articolul 3 din Legea nr.100/2017 și neadmiterea utilizării în activitatea de legiferare a unor expresii care ar da naștere unor interpretări eronate în raport cu structurile ce funcționează în regiunea transnistreană în afara câmpului legal al Republicii Moldova, în alineatul 17 din compartimentul II al Planului de măsuri, recomandăm înlocuirea textului „<i>reprezentanții regiunii transnistrene a Republicii Moldova au refuzat ajutorul oferit de UE</i>” cu textul „<i>structurile din regiunea transnistreană au refuzat ajutorul oferit de UE</i>”. În subsidiar, menționăm necesitatea revizuirii proiectului sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.</p>	Se acceptă
<p>ÎS „Moldelectrica” nr. 46-39/721 din 06 martie 2025</p>	1.	<p>În temeiul scrisorii Ministerului Energiei nr. 05-607 din 04.03.2024 privind prezentarea opiniei asupra proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la măsurile de consolidare a independenței energetice a Republicii Moldova în context regional (număr unic 143/MEn/2024), Î.S., „Moldelectrica” Vă prezintă următoarele propuneri:</p> <p>La pct. 16 din Tabelul 1 din capitolul IV al Planului de măsuri privind consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova în context regional - „Lansarea pieței serviciilor de sistem și desfășurarea licitațiilor pentru capacități de echilibrare”, considerăm necesar de a fi specificat expres dacă măsura respectivă este dedicată pentru construcția de capacități noi sau licitații pe principii de piață. În acest sens, menționăm că acțiunea conține două sub acțiuni distincte:</p> <p>a) lansarea pieței serviciilor de sistem;</p> <p>b) desfășurarea licitațiilor pentru capacități de echilibrare (noi). Astfel, prima acțiune implică achiziționarea serviciilor de sistem și a energiei de echilibrare pe principii de piață, iar a doua acțiune implică un mecanism de suport/stimulent pentru noi capacități.</p> <p>Ținând cont de prevederile art. 96 alin. (14) din Legea cu privire la energia electrică nr. 107 din 27.05.2016, se propune următoarea redacție a pct. 16 din Tabelul 1 din capitolul IV al Planului: „Lansarea pieței serviciilor de sistem și pieței energiei electrice de</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>

	<p>echilibrare. Desfășurarea licitațiilor pentru capacități noi de echilibrare”.</p> <p>La pct. 17 din Tabelul 1 din capitolul IV al Planului de măsuri privind consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova în context regional- „Lansarea licitațiilor pentru implementarea sistemelor de stocare în baterii a energiei de capacități mari (BESS)”, menționăm că nu este clar contextul desfășurării licitațiilor pentru capacități de stocare. Bateriile de stocare pot fi utilizate în diverse scopuri pe piața energiei electrice inclusiv următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prestarea serviciilor de echilibrare (rezerve și energie sau doar energie); - minimizarea dezechilibrelor (în special ce ține de surse regenerabile); <p>activitate de piață ce ține de stocarea cu scopul revânzării în alte ore; altele.</p> <p>Î.S. „Moldelectrica” în calitate de operator al sistemului de transport poate fi implicat doar în acțiuni ce ține de prestarea serviciilor de echilibrare</p> <p>În același timp conform măsurii de la pct. 16 din Tabelul 1 din capitolul IV al Planului, Î.S. „Moldelectrica” urmează a lansa o licitație pentru capacități de echilibrare până la finele anului 2025.</p> <p>În această ordine de idei conchidem că, este necesară alinierea acestor două măsuri (pct. 16 și pct. 17 din Tabelul 1 din capitolul IV al Planului), or, ambele sunt dedicate majorării capacităților de echilibrare.</p> <p>Respectiv, concluzionăm că o licitație separată pentru capacități de echilibrare dedicată doar pentru tehnologia de stocare este justificată în condițiile în care caietul de sarcini pentru măsura de la pct. 16 și măsura de la pct. 17 din Tabelul 1 din capitolul IV al Planului, urmează a fi distincte, cu accent pe tehnologii diverse (exemplu: pct. 16 pe termo/hidro, pct. 17 doar pe stocare).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---

	<p>Totodată, sugerăm atragerea atenției la Capitolul II, aliniatele 4 și 5 după Figura 2, textul: „Investițiile în surse de energie alternativă pot contribui semnificativ la diversificarea mixtului energetic, reducând astfel dependența de combustibili fosili, Republica Moldova având un potențial considerabil în acest sens, în special de energie solară și eoliană se repetă.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>SA „Termoelectrica” <i>nr. din 6 martie 2025</i></p>	<p>1. Prin prezenta, „Termoelectrica” S.A. Vă informează că, a examinat proiectul Hotărârii Guvernului <i>cu privire la măsurile de consolidare a independenței energetice a Republicii Moldova în context regional 2025 (număr unic 143/MEn/2025) și comunică următoarele.</i></p> <p>În Planul de măsuri pentru consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova, termenul pentru măsura nr. 9 „Majorarea capacității interne de producere a energiei electrice pe bază de gaze naturale prin punerea în funcțiune a centralei electrice pe bază de turbine cu gaze cu puterea 125 MW oferită prin Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene” este stabilit „Martie 2026”. Considerăm că acest termen este mult prea mic pentru realizarea acestei măsuri. Trebuie să fie luat în considerație faptul că pentru realizarea măsurii respective, mai întâi aceste echipamente urmează a fi transportate în Franța pentru lucrări de mentenanță și ulterior transportate în Republica Moldova. Paralel cu aceasta, pentru instalarea turbinei sunt necesare eliberarea avizelor de racordare de către operatorii de sistem, elaborarea proiectului, achiziționarea transformatorului electric și a echipamentelor auxiliare (în baza proiectului), pregătirea fundațiilor pentru turbină și echipamentul auxiliar, montarea și punerea în funcțiune.</p> <p>Pentru stabilirea proiectantului, achiziția transformatorului și a echipamentului auxiliar, stabilirea companiei care va efectua lucrările de montare și punere în funcțiune este necesar de elaborat caiete de sarcini și de organizat proceduri de achiziții, care în mediu durează 6 luni. Producerea utilajului, mai cu seamă transformatorul electric poate dura 12 – 18 luni (este de menționat că procedurile de achiziționare a transformatorului pot fi inițiate doar după ce compartimentul electric al proiectului va fi finalizat). Lucrările de montare și punere în funcțiune pot dura circa 12 luni. Dacă toate</p>	<p>Se acceptă</p>

		<p>aceste lucrări vor fi organizate optimal, termenul de realizare ar putea fi 3 ani.</p> <p>Ținem să informăm că în cadrul vizitei de lucru a reprezentanților „Termoelectrica” S.A. la compania norvegiană „EQUINOR” din localitatea Mongstad, a fost prezentat procesul de implementare a acestei turbinei în Norvegia. Informăm că, lucrările de proiectare au durat 5 ani, iar lucrările de montare și punere în funcțiune 2 ani. Partea norvegiană a considerat că termenul minim realist de implementare a unui astfel de proiectul este de 3 ani.</p> <p>Reieșind din argumentele de rigoare solicităm extinderea termenului de realizare a măsurii respective până la <u>sfârșitul anului 2027</u>.</p>	
	2.	<p>În același Plan este inclusă măsura nr. 10 „<i>Capacități noi de generare la SA „Termoelectrica”</i>”, termenul fiind stabilit „Decembrie 2032”. Reieșind din concluziile stipulate în Studiul de fezabilitate pentru noi instalații de înaltă eficiență de generare a energiei termice și electrice pentru „Termoelectrica” SA, termenul de realizare este estimat 2030. Respectiv, propunem modificarea termenului de realizare „<u>decembrie 2030</u>”.</p>	Se acceptă
SRL „Operatorul Pieței de Energie M” <i>Mesaj e-mail, 6 martie 2025</i>		Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
SA „CET-Nord” <i>nr. 400-08/0286 din 6 martie 2025</i>	1.	<p>Urmare a examinării proiectului Planului de măsuri privind consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova în context regional (în continuare - Plan), venim cu următoarele propuneri și recomandări: 1. La pagina 2 aliniatul 5 din Plan, este eronat indicat „31 decembrie 2025” în contextul în care este expus subiectul.</p>	Se acceptă
	2.	<p>La pagina 10 după Figura nr. 2, textul „Producerea energiei electrice la centralele electrice de termoficare (CET-uri) se bazează aproape în întregime pe gazele naturale importate. Prin urmare, practic nu există nici un combustibil alternativ (cu excepția păcurii), sau alte opțiuni de resurse energetice în Republica Moldova, ceea ce reprezintă un risc considerabil pentru securitatea furnizării energiei electrice”, propunem a fi completat cu următoarea propoziție: „În cazul CET-ului din municipiul Bălți, lipsa unui combustibil de rezervă reprezintă un risc major pentru securitatea energetică, făcând necesară identificarea unei soluții</p>	Se acceptă

		viabile pentru asigurarea continuității furnizării energiei”.	
	3.	Reieșind din completarea precedentă, propunem în Tabelul nr. 1 de la compartimentul IV de a include ca măsură preventivă și de atenuare: „Elaborarea unui studiu de fezabilitate pentru identificarea celui mai fezabil combustibil de rezervă în cazul S.A. „CET-Nord”, cu termen de realizare anul 2025-2026, or, prin alinierea la politicile europene, trebuie să se stabilească și un mecanism optim pentru asigurarea combustibililor de rezervă, inclusiv prin diversificarea surselor de aprovizionare și utilizarea unor alternative viabile, adaptate condițiilor locale și cerințelor de sustenabilitate.	Nu se acceptă, În Planul de măsuri, ca proiecte investiționale a fost reflectate măsuri care au fost incluse în agenda investițională agreată cu Comisia Europeană ca parte a Planului de creștere economică pentru Republica Moldova.
	4.	Mai propunem completarea Tabelul nr. 1 de la compartimentul IV cu o altă măsură precum: „Construcția acumulatorului de stocare a energiei termice” cu termen de realizare anul 2026. Subliniem că, având experiența altor țări, inclusiv, a Germaniei, Cehiei și României, capacitatea utilă de stocare este de 4700 m ³ sau circa 240 MW, pentru a asigura echilibrarea procesului de producere, îmbunătățirea flexibilității operaționale și optimizarea utilizării resurselor energetice.	Nu se acceptă, În Planul de măsuri, ca proiecte investiționale a fost reflectate măsuri care au fost incluse în agenda investițională agreată cu Comisia Europeană ca parte a Planului de creștere economică pentru Republica Moldova.
Asociația obștească „Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova” <i>Nr. 06 din 06 martie 2025</i>		Prin prezenta, urmare a remiterii spre avizare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la măsurile de consolidare a independenței energetice a Republicii Moldova în context regional (număr unic 143/MEn/2024), AO „Asociației Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova” (AFGN) prezintăm următoarele propuneri. 1) Tabelul 1 „Măsuri pentru consolidarea independenței Republicii Moldova cu termen specific de realizare pentru asigurarea obiectivului specific privind independența energetică a Republicii Moldova” din Anexa nr. 1 la proiectul hotărârii Guvernului, de completat cu un punct nou, cu următorul conținut: Definitivarea procesului de liberalizare a pieței gazelor naturale prin trecerea consumatorilor finali la piața concurențială pentru: - consumator noncasnici (întreprinderi mari) – 01.10.2025; - consumatori noncasnici (întreprinderi mici și mijlocii) –	Nu se acceptă, La data de 26 februarie 2025, Ministerul Energiei a prezentat spre consultări publice proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, care prevede inclusiv trecerea pe piața liberă a

	<p>01.10.2026; - consumatori casnici – 01.10.2028. Prin liberalizare integrală a pieței gazelor naturale în termeni previzibili se va atinge obiectivul de creare a unei piețe a gazelor naturale competitive, integrate în piața internă a UE și va contribui semnificativ la diversificarea surselor de gaze naturale. De asemenea, liberalizarea integrală a pieței gazelor naturale este dictată de obligația Republicii Moldova de armonizare a legislației naționale cu legislația UE, or, directivele UE în domeniul gazelor naturale prescriu obligația de creare a unei piețe interne competitive.</p>	<p>consumatorilor noncasnici mari începând cu 1 octombrie 2025 și consumatori noncasnici mijlocii începând cu 1 ianuarie 2027. Totodată, ANRE în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare proiectului legii de modificare a Legii nr. 108/2016, va stabili pragurile de consum pentru identificarea și atribuirea categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale al acestora după cum urmează: consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici, precum și va aproba lista consumatorilor noncasnici mari. Prin modificările efectuate anterior și cele propuse la proiectul de modificare a Legii nr. 108/2016 se propune o liberalizare treptată a pieței gazelor naturale prin trecerea consumatorilor finali la piața concurențială, modificările propuse având drept scop asigurarea unei bune</p>
--	---	--

			<p>funcționări a pieței de gaze naturale și diminuării potențialelor riscuri ale consumatorilor finali (<i>volatilitate ridicată a prețurilor dependente de cele de la burse, având în vedere contextul regional, lipsa garantării furnizării gazelor naturale pe un termen mai lung, lichiditatea pieței</i>).</p>
		<p>La pct. 2 din Anexa nr. 1 la proiectul hotărârii Guvernului, de exclus afirmația „În conformitate cu prevederile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale corelate cu prevederile art. VI alin. (2) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, doar SA „Moldovagaz” poate livra gaze naturale către malul stâng în baza Contractului privind furnizarea gazelor naturale încheiat cu SAP „Gazprom”, care a fost prezentat către ANRE în conformitate cu art. 85 alin. (9) din Legea nr. 108/2016 până la data intrării în vigoare a Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative.”</p> <p>Argumentare: - Potrivit art. 13 alin. (2) din Legea nr. 108/2016, „Licența pentru producerea gazelor naturale, licența pentru stocarea gazelor naturale acordă titularului dreptul de a desfășura tipul respectiv de activitate la instalația de producere, la instalație de stocare specificate în licență. Licența pentru furnizarea gazelor naturale și licența pentru tradingul de gaze naturale sunt valabile, în condițiile specificate în licențe, pe teritoriul Republicii Moldova pe care își desfășoară activitatea operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție licențiați. Numărul licențelor eliberate pentru activitățile respective nu este limitat, iar intrarea pe piața gazelor naturale a noilor producători, a noilor operatori ai instalațiilor de stocare, a noilor traderi și a noilor furnizori nu poate fi restricționată.” - Potrivit art. VI alin. (2) din</p>	<p>Nu se acceptă Conform prevederilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 108/2016, titularii de licență pentru furnizarea gazelor naturale și/sau pentru tradingul de gaze naturale își pot desfășura activitatea pe teritoriul Republicii Moldova pe care își desfășoară activitatea operatorii de sistem licențiați. La moment, pe teritoriul regiunii transnistrene a Republicii Moldova, nu-și desfășoară activitatea careva operatori de sistem licențiați. Întru asigurarea continuității livrărilor de gaze naturale către malul stâng, conform prevederilor art. VI alin. (2) din Legea nr. 249/2022, se stabilește că,</p>

	<p>Legea nr. 249/2022, „Prevederile art. 13 alin. (2) enunțul al doilea din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale nu se aplică în raport cu contractele de achiziție a gazelor naturale care au fost încheiate și avizate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu art. 85 alin. (9) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale până la data intrării în vigoare a prezentei legi.” - Potrivit art. 85 alin. (9) din Legea nr. 108/2016 „Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 procură gaze naturale urmărind realizarea unui echilibru între obținerea unui cost minim al gazelor achiziționate și asigurarea siguranței în aprovizionarea cu gaze naturale a consumatorilor finali pentru o perioadă rezonabilă. Acești furnizori sunt obligați să încheie și să prelungească contractele de procurare a gazelor naturale în termene rezonabile și să le prezinte spre informare Agenției cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea contractelor precedente. Neprezentarea contractelor în termenul stabilit se sancționează de Agenție conform art. 113.”</p> <p>În urma unei analize în coroborare a normelor juridice invocate, se constată că acestea nu acordă SA „Moldovagaz” dreptul exclusiv de a livra gaze naturale către malul stâng. Corespunzător, afirmația „doar SA „Moldovagaz” poate livra gaze naturale către malul stâng în baza Contractului privind furnizarea gazelor naturale încheiat cu SAP „Gazprom”, care a fost prezentat către ANRE în conformitate cu art. 85 alin. (9) din Legea nr. 108/2016 până la data intrării în vigoare a Legii nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative” este eronată.</p> <p>Astfel, prevederile art. 13 alin. (2) enunțul al doilea din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, care în opinia autorilor, acordă dreptul doar SA „Moldovagaz” de a livra către malul stâng se referă direct și fără loc de interpretare la acțiunea licențelor pentru furnizarea gazelor naturale pe teritoriul pe care își desfășoară activitatea operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție licențiați, iar contractul și avizarea acestuia de către ANRE în conformitate cu art. 85 alin. (9) din Legea nr. 108/2016 derivă din obligația de a furniza gaze naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzută de art. 89 și 90 din Legea 108. Or, livrarea gazelor naturale pe malul stâng al Nistrului nu constituie o</p>	<p><i>prevederile art. 13 alin. (2) enunțul al doilea din Legea nr. 108/2016 nu se aplică în raport cu contractele de achiziție a gazelor naturale care au fost încheiate și avizate de ANRE în conformitate cu art. 85 alin. (9) din Legea nr. 108/2016 până la data intrării în vigoare a Legii nr. 249/2022 (10.09.2022). Ținând cont de faptul că, la situația de până la intrarea în vigoare a legii menționate, livrările de gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova erau asigurate doar în baza Contractul privind furnizarea gazelor naturale nr. 1GM-07-11 din 29 decembrie 2006 încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, termenul căruia a fost extins prin Acordul Adițional nr. 19 din 29 octombrie 2021, până la 30 septembrie 2026, doar SA „Moldovagaz” poate livra gaze naturale către malul stâng în baza Contractului privind furnizarea gazelor naturale încheiat cu SAP „Gazprom”.</i></p>
--	---	--

	<p>obligație de serviciu public. Mai mult ca atât, în prezent SA „Moldovagaz” livrează gaze naturale pe malul stâng în baza unui alt contract, nu cel avizat de ANRE până la intrarea în vigoare a Legii nr. 249/2022.</p> <p>Argumentul expus este susținut suplimentar de faptul că în prezent la etapa de consultări publice se află proiectul de modificare a Legii cu privire la gazele naturale care vine să reglementeze juridic aspectul furnizării gazelor naturale pe malul stâng, exclusiv de titularul de licență numit de Guvern.</p>	<p>În contextul sistării de către SAP „Gazprom”, începând cu 1 ianuarie 2025, a livrărilor de gaze naturale către SA „Moldovagaz” în baza Contractului în vigoare, pentru acoperirea consumului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 8 din 10 februarie 2025, s-a stabilit că, <i>în vederea asigurării livrării de gaze naturale către regiunea transnistreană a Republicii Moldova, prin derogare de la art. 13 alin. (2) din Legea nr. 108/2016 și de la normele privind aprobarea deciziilor de către consiliu și/sau de către adunarea generală a acționarilor, SA „Moldovagaz” poate încheia contracte de vânzare-cumpărare a gazelor naturale pentru a fi livrate către SRL „Tiraspoltransgaz”, cu condiția recepționării plăților în avans pentru gazele naturale și serviciile de transport.</i></p>
--	--	--

			Totodată, Ministerul Energiei a prezentat spre consultări publice proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 108/2016, în cadrul căruia sunt propuse completări ce ar asigura un mecanism mai durabil de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii în care operează operatori de sistem nelicențiați, prin desemnarea în acest sens a unui furnizor de către Guvernul Republicii Moldova.
SA „RED-Nord” <i>nr. jur-03/499 din 06 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
SA „FEE-Nord” <i>nr. 03-239 din 5 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
SA „Moldovagaz” <i>nr. 02/1-894 din 07 martie 2025</i>	1.	Lipsă de propuneri și/sau obiecții	Se ia act
Expertizare			
Ministerul Justiției <i>nr. 04/2-2380 din 10 martie 2025</i>	1.	Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la măsurile de consolidare a independenței energetice a Republicii Moldova în context regional (număr unic 143/MEn/2024), relevăm următoarele. Potrivit notei de fundamentare, proiectul este elaborat în temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, în scopul creării cadrului normativ necesar pentru consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova în context regional, astfel cum este prevăzut în Scrisoare de Intenție între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană, semnată la 4 februarie 2025, precum și de anexa nr. 1 la aceasta. Raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul elaborării actului normativ și cerințele care au impus intervenția normativă.	

	<p>Totodată, aferent rigorilor de elaborare a actelor normative se va reține:</p> <p>La proiectul hotărârii: Din denumire se vor exclude cuvintele „cu privire la”, care se repetă. De asemenea, având în vedere că prin proiect se propune aprobarea planului de măsuri privind consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova în context regional, se recomandă de indicat expres în denumirea hotărârii privind aprobarea acestui plan de măsuri.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul hotărârii ajustat.</p>
2.	În pct. 2 se va menționa denumirea deplină a planului sau se va face referință la planul de măsuri aprobat conform pct. 1.	<p>Se acceptă. Proiectul hotărârii ajustat.</p>
3.	Pct. 3 se va revedea integral, întrucât nu are conținut clar, în special, se referă la expresia „în mod continuu”.	<p>Se acceptă. Proiectul hotărârii ajustat.</p> <p>Pct. 3 se va reda în următoarea redacție <i>„3.În baza rapoartelor menționate la pct. 2, Ministerul Energiei va evalua și actualiza măsurile prevăzute de Plan aprobat conform pct. 1”</i></p>
4.	La proiectul Planului: Parafa de aprobare se va expune în felul următor: „Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. /2025”.	<p>Se acceptă. Proiectul Planului ajustat</p>
5.	La capitolul II: în alineatul nouă, cu referire la abrevierea „ANRE”, se va ține cont de prevederile art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect);	<p>Se acceptă. Proiectul Planului ajustat.</p>
6.	în alineatul zece textul „Hotărârea Parlamentul nr. 286 din 12 decembrie 2024” se va substitui cu textul „Hotărârea Parlamentului nr. 286/2024”, ținând cont de prevederile art. 42 alin. (5) și art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ se menționează numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat,	<p>Se acceptă. Proiectul Planului ajustat.</p>

	aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/” (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect);	
7.	atenționăm că nu sunt referințe în text la figurile 4 și 5, astfel se va revizui acest aspect prin operarea redactărilor necesare.	Se acceptă. Proiectul Planului ajustat.
8.	În capitolul III: la alineatul unu se va indica actul normativ prin care a fost aprobat conceptul Strategiei energetice până în anul 2050;	Se acceptă parțial. Conceptul Strategiei energetice până în anul 2050 nu are actul normativ de aprobare acesta fiind elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și prezentat publicului în noiembrie 2022. Acesta reprezentând un rezumat al proiectului de Strategie energetică până în anul 2050. Textul Planului a fost completat cu informații în acest sens.
9.	în alineatul trei se va revedea termenul „mix-ului” ca fiind nespecific limbajului normativ.	Se acceptă. Proiectul Planului ajustat. Termenul „mix-ului” a fost redat prin „surselor și modalităților”.
10.	La capitolul IV: în debutul capitolului textul „Tabel. Măsuri pentru consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova cu termen specific de realizare pentru asigurarea obiectivului specific privind independența energetică a Republicii Moldova” se va exclude ca fiind excedent;	Se acceptă parțial. Proiectul Planului ajustat prin specificarea acesteia ca punct component a planului.
11.	la rubrica „Entități responsabile” se va ține cont că entitățile care nu se află în subordinea Guvernului nu pot fi obligate de Guvern să exercite anumite acțiuni, fiind posibilă indicarea acestora în calitate	Se acceptă parțial. Proiectul Planului ajustat prin similitudinea Planul

	<p>de parteneri. Concomitent, menționăm că pentru fiecare acțiune propusă urmează a fi desemnată autoritatea publică/instituția responsabilă, în funcție de rolul-cheie sau atribuția ce-i revine întru implementarea acțiunii respective din plan. Autoritatea/instituția indicată în prim plan urmează să coordoneze implementarea acțiunii, iar celelalte instituții, care contribuie la realizarea acțiunii, vor fi indicate în ordinea descrescătoare conform importanței în implicarea pentru realizarea acesteia, iar la rubrica parteneri, urmează a fi incluși actori relevanți, eventual, din mediul de afaceri, partenerii de dezvoltare.</p>	<p>de măsuri pentru pregătirea de sezonul de încălzire 2024-2025 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 677/2024. Respectiv cuvintele „<i>Entități responsabile</i>” se vor substitui cu textul „<i>Autorități/entități competente</i>”</p> <p>Totodată, enumerarea acestor măsuri în proiectul hotărârii are drept scop, asigurarea unei mai bune monitorizări a realizării de către entitățile competente a măsurilor ce au impact asupra securității aprovizionării cu resurse energetice a țării.</p>
12.	<p>Cu titlu de observație generală, semnalăm că majoritatea acțiunilor prevăzute în tabel au o formulare lipsită de claritate și nu rezultă clar finalitățile urmărite, prin urmare, vor crea dificultăți și incertitudini la implementare. De asemenea, ținem să subliniem necesitatea revizuirii termenelor de realizare, astfel încât acestea să fie expuse cu claritate. Or, în vederea realizării unei evaluări corecte a implementării Planului, acțiunile trebuie să fie determinate cu precizie și să fie măsurabile.</p>	<p>Se acceptă parțial. Termenul de realizare au fost ajustate în conformitate cu acte de planificare, precum Planul național de reglementări dar și conform agendei de reforme care urmează a fi agreată cu Comisia Europeană până la mijlocul lunii martie 2025.</p>
13.	<p>Suplimentar, structura planului de măsuri urmează a fi revizuită, întrucât nu corespunde structurii unui document de politici în sensul prevederilor Regulamentului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020. Totodată, în marea</p>	<p>Se acceptă parțial. Structura planului a fost reformatată, inclusiv specificat expres care este</p>

	<p>parte textul elementelor structurale ține de conținutul unei note de fundamentare la proiect.</p>	<p>scopul urmărit de prezentul Plan. Totodată de menționat că în contextul crizei din sectorul energetic din perioada 2021-2022 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 433/2021 cu privire la măsurile de atenuare a crizei energetice, acesta având o structură similară. Planul de măsuri în cauză nu cade sub incidența Regulamentului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 ne fiind un document de politici publice elaborat pentru implementarea strategiilor. Prin urmare este un document de politici specific, prevăzut pentru implementarea Scrisorii de Intenție între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană, semnată la 4 februarie 2025.</p>
14.	<p>Mai mult, la numerotarea elementelor structurale ale proiectului nu s-a ținut cont de prevederile art. 52 din Legea nr. 100/2017, potrivit căroră, elementul structural de bază al hotărârilor Guvernului este punctul. Punctele, de regulă, nu au denumire, sunt expuse fără utilizarea cuvântului „punct” și se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul Planului ajustat.</p>

	<p>primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.</p>	
<p>Centrul Național Anticorupție <i>nr. 06/2/4039 din 07 martie 2025</i></p>	<p>Prin prezenta, cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la măsurile de consolidare a independenței energetice a Republicii Moldova în context regional (număr unic 143/MEn/2024), comunicăm următoarele.</p> <p>Centrul Național Anticorupție, în virtutea atribuțiilor exercitate conform prevederilor Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, exercită atribuții de prevenire și combatere a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile date în competența sa, inclusiv prin efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative.</p> <p>Exercitarea atribuțiilor prenotate, impune obligația implementării uniforme a conceptelor reglementate potrivit Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și asigurarea sincronizării abordării proiectelor în speță cu conceptul de act normativ pasibil expertizei anticorupție.</p> <p>Totodată, expertiza anticorupție se realizează cu respectarea strictă a principiilor, criteriilor și procedurii de efectuare a expertizei anticorupție, stabilite de cadrul normativ primar special - Legea integrității nr.82/2017 și în conformitate cu Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului Național Anticorupție nr.6/2017 (care delimitează categoriile de factori de risc și procesele operaționale exercitate în context).</p> <p>Potrivit conceptului reglementat de cadrul normativ menționat supra, expertiza anticorupție vizează actele normative de aprobare a normelor juridice în sensul prevăzut de Legea nr.100/2017 (cu caracter public, obligatoriu, general și impersonal, care stabilesc, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea,</p>	

	<p>modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice).</p> <p>Prin urmare, apreciind prin prisma prevederilor art.28 din Legea integrității nr.82/2017, coroborat cu prevederile art.2, 34, 36 din Legea nr.100/2017, proiectul prenotat nu este pasibil expertizei anticorupție. Or, planul de măsuri este o politică publică, având drept scop consolidarea independenței energetice a Republicii Moldova în context regional.</p>	Se ia act.
--	---	-------------------

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN